

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૩૨૯/૨૦૨૬

વિથ

સિવિલ એપ્લિકેશન (ફોર ડિરેક્શન) નં. ૧/૨૦૨૬

ઈન આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૩૨૯/૨૦૨૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી નિખિલ એસ. કરીયેલ

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના
	✓	

=====

ભારત છત્રભુજ વેદાંત અને અન્ય

વિરુદ્ધ

ઈન્ડિયન ઓવરસીઝ બેંક

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(રો) નં. ૧, ૨, ૩, ૪ તરફે કુર્વેન કે. દેસાઈ (૭૭૮૬)

અરજદાર(રો) નં. ૧, ૨, ૩, ૪ તરફે તીર્થ નાયક (૮૫૬૩)

સામાવાળા નં. ૧ તરફે હર્ષદા કે. દરજી (૭૫૩૭)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી નિખિલ એસ. કરીયેલ

તારીખ : ૧૦/૦૭/૨૦૨૬

મૌખિક ચુકાદો

૧. અરજદારો તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી તીર્થ નાયક અને સામાવાળા-બેંક તરફે વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી હર્ષદા કે. દરજી ને સાંભળવામાં આવ્યા.

૨. નિયમ (૩૯). વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી દરજી સામાવાળા તરફે નિયમની સેવાનો સ્વીકાર કરે છે.

૩. હાલની અરજી મારફત અરજદારોએ નીચે મુજબની દાદ માંગી છે:

“૭. તેથી અરજદારો અરજ કરે છે કે આ માનનીય અદાલત નીચે મુજબ યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ પસાર કરવા મહેરબાની કરશો:

(એ) સામાવાળા દ્વારા જારી કરવામાં આવેલી તારીખ ૦૫/૦૨/૨૦૨૫ ની વાદગ્રસ્ત કારણદર્શક નોટિસ (એનેક્ષર-એ ખાતે) ને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવી;

(બી) સામાવાળા દ્વારા જારી કરવામાં આવેલ તારીખ ૩૧/૦૭/૨૦૨૫ ના પત્રવ્યવહાર (એટલે કે પ્રથમ વાદગ્રસ્ત પત્રવ્યવહાર) (એનેક્ષર-બી ખાતે) ને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવો;

(સી) સામાવાળા દ્વારા જારી કરવામાં આવેલ તારીખ ૩૦/૦૧/૨૦૨૬ ના પત્રવ્યવહાર (એટલે કે દ્વિતીય વાદગ્રસ્ત પત્રવ્યવહાર) (એનેક્સર-સી ખાતે) ને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવો;

(ડી) રિઝર્વ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા દ્વારા જારી કરાયેલ વિલકુલ ડિફોલ્ટર્સ માસ્ટર પરિપત્રના સંદર્ભમાં, હાલના અરજદારોને 'વિલકુલ ડિફોલ્ટર્સ' જાહેર કરવાના સામાવાળાના વાદગ્રસ્ત પગલાંને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવું;

(ઈ) હાલની અરજી પેનિંગ રહેવા દરમિયાન અને તેના આખરી નિકાલ સુધી,

(૧) રિઝર્વ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા દ્વારા જારી કરાયેલ વિલકુલ ડિફોલ્ટર્સ માસ્ટર પરિપત્રના સંદર્ભમાં, અરજદારોને 'વિલકુલ ડિફોલ્ટર્સ' જાહેર કરવાના સામાવાળાના વાદગ્રસ્ત પગલાંની અમલવારી, કામગીરી અને એક્ઝિક્યુશન પર સ્ટે આપવો;

(૨) સામાવાળાને અરજદારો સામે કોઈપણ બળજબરીપૂર્વકના પગલાં ન લેવા નિર્દેશ આપવો અને સામાવાળાના તે પગલાંને સ્થગિત રાખવું જેના દ્વારા અરજદારોને વિલકુલ ડિફોલ્ટર જાહેર કરવામાં આવ્યા છે;

(એફ) ઉપરના ફક્ત (ઈ) મુજબ પક્ષકાર વિહીન (એક્સ-પાર્ટી)
વચગાળાની રાહત મંજૂર કરવા મહેરબાની કરશો;

(જી) હાલની અરજીનો ખર્ચ અપાવવો;

(એચ) હાલના કેસની હકીકતોમાં, અરજદારોની તરફેણમાં ન્યાયાી
અને યોગ્ય જણાય તેવા અન્ય અને વિશેષ હુકમો પસાર કરવા.”

જ. અરજદારોનો એવો કેસ છે કે સામાવાળા-બેંકે તેની આઈડેન્ટિફિકેશન કમિટી
મારફત અરજદારોને વિલકુલ ડિફોલ્ટર તરીકે જાહેર કર્યા છે અને રિવ્યુ કમિટીએ
આઈડેન્ટિફિકેશન કમિટીના નિર્ણયને બહાલી આપી છે. અરજદારો આ કોર્ટ
સમક્ષ તેને પડકારે છે, વિશેષ કરીને એવી દલીલ કરતાં કે આઈડેન્ટિફિકેશન
કમિટી અને રિવ્યુ કમિટીના નિર્ણયો એક મેસર્સ સી.પી. જૈન એન્ડ કંપની દ્વારા
આપવામાં આવેલા તારીખ ૨૨.૦૬.૨૦૨૨ ના ફોરેન્સિક ઓડિટ રિપોર્ટ પર
આધારિત હતા. અરજદારોનો એવો કેસ છે કે જ્યારે આઈડેન્ટિફિકેશન કમિટી
અને રિવ્યુ કમિટી દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમો અનુક્રમે વર્ષ ૨૦૨૫ અને ૨૦૨૬
ના હતા, તેમ છતાં રિવ્યુ કમિટીએ તારીખ ૩૦.૦૧.૨૦૨૬ ના રોજ પોતાનો
હુકમ પસાર કર્યા પછી, નેશનલ કંપની લો ટ્રિબ્યુનલ, અમદાવાદ
(એનસીએલટી) સમક્ષ જે કંપનીમાં અરજદારો ડિરેક્ટર્સ હતા તેના લિક્વિડેટર
દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીમાં, તારીખ ૧૩.૦૩.૨૦૨૬ ના હુકમ
મારફત વિદ્વાન એનસીએલટીએ અન્ય બાબતોની સાથે સાથે એવું જાહેર કર્યું છે
કે ઓડિટરનો અહેવાલ સ્વીકારી શકાય નહીં કારણ કે ફોરેન્સિક ઓડિટરે નિયત

પ્રક્રિયા મુજબ ફોરેન્સિક ઓડિટ હાથ ધર્યું નથી અને કોઈ ચોક્કસ અભિપ્રાય આપ્યો નથી.

૪.૧ અરજદારોનો એવો કેસ છે કે વિદ્વાન એનસીએલટીના નિર્ણય દ્વારા હવે ફોરેન્સિક ઓડિટ રિપોર્ટની સત્યાર્થતા (વેરાસિટી) પોતે જ શંકાસ્પદ બની ગઈ હોવાથી, તેથી અરજદારો સામેની કાર્યવાહી કે જે માત્ર ફોરેન્સિક ઓડિટના અહેવાલ પર આધારિત હતી, તેમાં આ કોર્ટ દ્વારા હસ્તક્ષેપ કરવામાં આવે.

૫. તેની સામે, સામાવાળા-બેંકનો એવો કેસ છે કે આઈડેન્ટિફિકેશન કમિટી દ્વારા અરજદારોને વિલકુલ ડિફોલ્ટર જાહેર કરવા અને પાછળથી રિવ્યુ કમિટી દ્વારા આવી જાહેરાતની પુષ્ટિ કરવા માટે ફોરેન્સિક ઓડિટ રિપોર્ટ એ એકમાત્ર આધાર ન હતો.

૬. સામાવાળા-બેંક તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન કાઉન્સેલે આ કોર્ટને કારણદર્શક નોટિસ તેમજ આઈડેન્ટિફિકેશન કમિટી અને રિવ્યુ કમિટી દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમોનું અવલોકન કરાવ્યું છે, અને એવી રજૂઆત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે કે સ્વતંત્ર સામગ્રી ઉપલબ્ધ હતી, જેના આધારે નિર્ણયો લેવામાં આવ્યા હતા. સામાવાળા-બેંકના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વાદગ્રસ્ત હુકમો પસાર કરતાં પહેલાં અરજદારોને તમામ તબક્કે યોગ્ય તક આપવામાં આવી હતી, એટલે કે કારણદર્શક નોટિસ જારી કરીને, આઈડેન્ટિફિકેશન કમિટી સમક્ષ તેમજ રિવ્યુ કમિટી સમક્ષ વ્યક્તિગત સુનાવણી આપીને.

૭. સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન કાઉન્સેલ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોની વિચારણા કરતાં અને તારીખ ૦૫.૦૨.૨૦૨૫ ના રોજ સામાવાળા-બેંક દ્વારા અરજદારોને આપવામાં આવેલી કારણદર્શક નોટિસ અને તારીખ ૩૧.૦૭.૨૦૨૫ ના આઈડેન્ટિફિકેશન કમિટીના હુકમ અને તારીખ ૩૦.૦૧.૨૦૨૬ ના રિવ્યુ કમિટીના નિર્ણય તેમજ ઉપર જણાવેલ વિદ્વાન એનસીએલટીના નિર્ણય સહિત રેકૉર્ડ પરના દસ્તાવેજોનું અવલોકન કરતાં, આ કોર્ટે પ્રથમ નજરે એવું જણાય છે કે પ્રશ્નગત અહેવાલનો સંદર્ભ કારણદર્શક નોટિસમાં માત્ર એકમાત્ર દસ્તાવેજ પુરાવા તરીકે આપવામાં આવ્યો હતો, જેના પર સામાવાળા-બેંક દ્વારા આધાર રાખવામાં આવી રહ્યો હતો. આ કોર્ટે તારીખ ૩૧.૦૭.૨૦૨૫ ના હુકમનું પણ અવલોકન કર્યું છે અને જણાવ્યું છે કે આઈડેન્ટિફિકેશન કમિટીએ જણાવ્યું છે કે અરજદારે બેંક દ્વારા કરવામાં આવેલા આક્ષેપોનું ખંડન કરવા માટે કોઈ દસ્તાવેજો/પુરાવા રજૂ કર્યા નથી, પરંતુ માત્ર વ્યક્તિગત સુનાવણીની તક માટે વિનંતી કરી હતી, જેને નકારી કાઢવામાં આવી હતી કારણ કે આરબીઆઈ માર્ગદર્શિકા મુજબ તેવી વિચારણા કરવામાં આવી ન હતી. આમ, એવું જણાય છે કે આઈડેન્ટિફિકેશન કમિટીએ કેસને રિવ્યુ કમિટીને મોકલતી વખતે ફોરેન્સિક ઓડિટ રિપોર્ટના આધારે કાર્યવાહી કરી હતી. આ કોર્ટે રિવ્યુ કમિટી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૩૦.૦૧.૨૦૨૬ ના હુકમનું પણ અવલોકન કર્યું છે અને તે પરથી જણાય છે કે રિવ્યુ કમિટીનો નિર્ણય ફોરેન્સિક ઓડિટ રિપોર્ટ પર આધારિત હતો. એવું પણ જણાય છે કે અરજદારોને વિલકુલ ડિફોલ્ટર જાહેર કરતી વખતે ફોરેન્સિક ઓડિટ રિપોર્ટ એ મુખ્ય વિચારણા હતી, જે રિવ્યુ

કમિટીના મનમાં વજનદાર રહી હતી. આમ, આ કોર્ટને એવું જણાય છે કે અરજદારને વિલકુલ ડિફોલ્ટર જાહેર કરતી વખતે ફોરેન્સિક ઓડિટ રિપોર્ટ એ મુખ્ય બાબત હતી, જે સામાવાળા બેંકના ધ્યાને આવી હતી.

૮. આ કોર્ટે ઇન્સોલ્વન્સી એન્ડ બેન્કરપ્સી કોડ હેઠળ વિદ્વાન એનસીએલટી દ્વારા આપવામાં આવેલા તારીખ ૧૩.૦૩.૨૦૨૬ ના ચુકાદાનું પણ અવલોકન કર્યું છે, જેમાં લિક્વિડેટરે તે કાર્યવાહીના સામાવાળાઓ એટલે કે અન્ય બાબતોની સાથે હાલના અરજદારો સામે રાહત માંગી હતી, વિશેષ કરીને તે કાર્યવાહીના સામાવાળાઓને કોર્પોરેટ દેવાદારની અસ્કયામતોમાં પ્રમાણસર ફાળો આપવા નિર્દેશ આપવા માટે, જે પ્રમાણ તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલા ખોટા વ્યવહારોના સંબંધમાં હતું. એવું પણ જણાય છે કે સદર અરજી મુખ્યત્વે ઉપર જણાવેલ ફોરેન્સિક ઓડિટ રિપોર્ટના આધારે દાખલ કરવામાં આવી હતી. આ સંબંધમાં એવું જણાય છે કે વિદ્વાન એનસીએલટીએ ફોરેન્સિક ઓડિટ રિપોર્ટનું મૂલ્યાંકન કર્યું હતું અને એવા તારણ પર આવી હતી કે ફોરેન્સિક ઓડિટરે નિયત પ્રક્રિયા મુજબ ફોરેન્સિક ઓડિટ હાથ ધર્યું નથી અને કોઈ અભિપ્રાય આપ્યો નથી. આમ, એવું જણાય છે કે જ્યારે ફોરેન્સિક ઓડિટ રિપોર્ટ કે જેના આધારે અરજદારોને વિલકુલ ડિફોલ્ટર જાહેર કરવાનું પગલું લેવામાં આવ્યું હતું અને જ્યારે સક્ષમ મંચ દ્વારા તે અહેવાલની માન્યતા અને સત્યાર્થતા અયોગ્ય ઠરાવવામાં આવી હોય, ત્યારે તેનો અનિવાર્યપણે એવો અર્થ થાય છે કે ફોરેન્સિક ઓડિટ રિપોર્ટ એવી સામગ્રી બની શકે નહીં જેના આધારે સામાવાળા દ્વારા અરજદારોને વિલકુલ ડિફોલ્ટર જાહેર કરી શકાયા હોત. સામાવાળાના

વિજ્ઞાન વકીલ દ્વારા એવો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે કે ફોરેન્સિક ઓડિટ રિપોર્ટ એ માત્ર એક સામગ્રી હતી જેને અરજદારોને વિલકુલ ડિફોલ્ટર જાહેર કરતી વખતે આઈડેન્ટિફિકેશન કમિટી અને રિવ્યુ કમિટી દ્વારા ધ્યાને લેવામાં આવી હતી, તેમ છતાં ઉપરોક્ત હુકમનું અવલોકન, આ કોર્ટ દ્વારા ઉપર નોંધ્યા મુજબ, સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે જો એકમાત્ર વિચારણા ન હોય તો પણ, ફોરેન્સિક ઓડિટ રિપોર્ટ એ મુખ્ય વિચારણા હતી જે આઈડેન્ટિફિકેશન કમિટી અને રિવ્યુ કમિટી સમક્ષ મહત્વ ધરાવતી હતી. આ કોર્ટને એવું જણાય છે કે એકવાર જે અહેવાલ અરજદારોને વિલકુલ ડિફોલ્ટર જાહેર કરતી વખતે કમિટીઓ દ્વારા ધ્યાને લેવાયેલી મુખ્ય બાબત હતી, તે યોગ્ય પ્રક્રિયા મુજબ તૈયાર કરવામાં આવ્યો ન હોવાનું જાહેર કરવામાં આવ્યું હોય, તો પરિણામે તેવા અહેવાલ પર આધારિત આઈડેન્ટિફિકેશન કમિટી અને રિવ્યુ કમિટીની ભલામણોને આગળ અમલમાં રહેવા દઈ શકાય નહીં. ફરીથી, જ્યારે સામાવાળાના વિજ્ઞાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે અરજદારોને યોગ્ય તક આપવામાં આવી હતી, તેમ છતાં આ કોર્ટને એવું જણાય છે કે વિજ્ઞાન એનસીએલટીના ચુકાદાને કારણે ઊભી થયેલી ક્ષતિ એવી નથી કે જેને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું પાલન કરવામાં આવ્યું હોવાના આધારે માત્ર અવગણી શકાય. આ કોર્ટને એવું જણાય છે કે જ્યારે જે અહેવાલના આધારે આઈડેન્ટિફિકેશન કમિટી અને રિવ્યુ કમિટી દ્વારા ભલામણ જારી કરવામાં આવી હતી તે વિજ્ઞાન એનસીએલટીના તારણોને પગલે તેની અસરકારકતા ગુમાવી ચૂક્યો હોય, ત્યારે પરિણામે આઈડેન્ટિફિકેશન કમિટી અને રિવ્યુ કમિટીનો હુકમ પોતાનો મૂળ આધાર ગુમાવી ચૂક્યો હોવાનું માની શકાય. આમ, આ કોર્ટને એવું

જાણાય છે કે યોગ્ય હસ્તક્ષેપ જરૂરી છે, જોકે સામાવાળા-બેંક માટે કાયદા અનુસાર નવી કાર્યવાહી હાથ ધરવાનું ખુલ્લું રાખવામાં આવે છે. તેથી, નીચે મુજબના નિર્દેશો આપવામાં આવે છે:

(૧) તારીખ ૦૫.૦૨.૨૦૨૫ ની કારણદર્શક નોટિસ, તારીખ ૩૧.૦૭.૨૦૨૫ નો આઈડિન્ટિફિકેશન કમિટી દ્વારા પસાર કરાયેલો હુકમ અને તારીખ ૩૦.૦૧.૨૦૨૬ નો રિવ્યુ કમિટી દ્વારા પસાર કરાયેલો હુકમ આથી કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવામાં આવે છે.

(૨) જો બેંક અરજદારોને વિલકુલ ડિફોલ્ટર જાહેર કરવા માંગતી હોય, તો અરજદારો સામે યોગ્ય પગલાં લેવા માટે સામાવાળા-બેંક મુક્ત છે.

(૩) એવી સ્પષ્ટતા કરવામાં આવે છે કે સામાવાળા-બેંકને હાલના અરજદારો સામે કોઈ નવી કાર્યવાહી કરવામાં રોકવામાં આવતી નથી અને અરજદારોને યોગ્ય તક આપવામાં આવે તેવી શરતને આધીન રહીને શક્ય તેટલી ઝડપથી કાર્યવાહી પૂર્ણ કરવાનું બેંક માટે ખુલ્લું રહેશે.

(૪) તમામ પક્ષકારોની તમામ દલીલો ખુલ્લી રાખવામાં આવે છે.

૯. ઉપરોક્ત અવલોકનો અને નિર્દેશો સાથે, હાલની અરજી મંજૂર કરવામાં આવે છે અને તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે. નિયમ (૩૯) સંપૂર્ણ કરવામાં આવે છે. પરિણામે, સિવિલ એપિલિકેશનનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

૧૦. વધુમાં એવી સ્પષ્ટતા કરવામાં આવે છે કે આ કોર્ટ આ મુદ્દાના ગુણદોષ (મેરિટ્સ) માં ગઈ નથી અને ઉપર મુજબનો હસ્તક્ષેપ માત્ર મર્યાદિત આધાર પર જ છે અને આ મુદ્દાના ગુણદોષ પર નથી.

(નિખિલ એસ. કરીચેલ, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====